

Det kongelige Theater.

„Seent er ikke forfildet.“

Det stakkels lille Stykke „Seent er ikke forfildet“ — hvilke Gjensvarende har det ikke mødt paa sin Vej, og hvilke onde Aspecter have ikke herstet i dens Fødselstid! Solen stod netop i Jurisprudensens, i Vægtskaalens Tegn, Mercur var ugunstig, Raanen fuld, hele det himmelske Personale blinkede betydningsfuldt til hverandre og gennem Alnaturen gik der en Sviffen, der for et filosofisk Dre tydeligt lod sig opfatte som et Citat af gamle Sibbens berømte Ord: „Livet er en Proces.“ Meget modsatte sig dette Stykkes Fødsel. Men, som det gaar og tidt har viist sig, hvad Skjebnen i sin ugrundelige Wiisdom har bestemt, kan kun forhales, aldrig forhindres, Stykket kom paa Papiret og fra Papiret paa Brædderne og saaledes gik da det hidtil gaadefulde Svar i Opfyldelse, som det delphiske Orakel i sin Tid gav Forfatterens Udførelse paa Spørgsmaalet om hans Landsbarns Fremtidsudsigter:

Antaget skal det vorde — og forfattet,

Forfattet skal det blive — og spilt.

Hvorfor nu Fru Justitia har havt saa travlt med denne lille rimede Bagatel er ikke let at sige. Var det hendes gamle Antipathi mod den bundne Stil, som her var paa Spil? Var det fordi hun maatte i sin Indbildsel meente at kunne gjøre Forbring paa de Kræfter, der her vare anvendte i Musesernes Tjeneste? Vist er det, at hun ikke har kunnet hindre Opførelsen; hun har arbejdet forgjæves.

Den første Tanke, hvorfra Forfatteren er gaaet ud ved Bygningen af sit Stykke, er i og for sig en meget rigtig Tanke, nemlig den, at i Kjærlighedsforholdet saavel som i ethvert andet Forhold, hvori to Led ere inderligt og nødvendigt forbundne, indeholder det ene paa ideel Maade det andet, som Farven f. Ex. sin Complementfarve, Vinkelen sin Nabo-vinkel og Syren sin Base; ethvert af Forholdsleddene paa den ene Side har foruden sit eget Indhold ligesom i en Erindring det tilsvarende Led. Det er fremdeles en rigtig Tanke, at Kjærligheden ikke er tom, selv om den er uden levende og nærværende Gjenstand, at Trost er et Ord, som ikke blot har Gyldighed i virkelige Forhold, at man med eet Ord bør være sin Erindring tro. Men deels er der allerede et temmelig stort Spring fra den første af disse Tanker til den anden, da den ene gjælder et Naturforhold, den anden en Pligt, deels er der, selv om man foretager dette Spring, endnu et andet, meget større at gjøre, naar vi skulle til at indsætte Forfatterens Værdier og det saa bliver en gammel „endnu levende“ Huusholderse, der skal forestille „Erindringen“ i det Erotiske. Thi dette er et Spring fra det Uvordelige heelt ind i det Burleske. Af de nylig anførte Præmisser udleder Forfatteren nemlig den Slutning, at en gammel Mand gjør bedre i at ægte en Pige af ubestemt Alder, som han har gjort Cour til i sin Ungdom, end at plage og forfølge sin smukke unge Myndling, der hverken vil eie eller have ham, baade med kjedsommelig erotisk Theori, som han finder i Bøger og med noget Poit af en Ekko-skrift, som han laver selv; hvorvel denne Tanke ikke er mindre simpel og rigtig end de to tidligere nævnte, er den dog saa lidet metafysiske og poetiske, at man kunde være kommet til den ad meget nærmere Vej. Det gamle Vars Forening, som resulterende af det antydede Raisonnement, kunde kun være blevet en Lysspil-Idée ved den mest overgivne Behandling; idet Forfatteren har lagt an paa at tage Sagen alvorligt og lyrisk, har han forfeilet sit Sigte og spildt sit Krudt.

Stykket blev især for Fru Eckardt's Vedkommende udført med Smag og Tækte, og den lille Scene, hvori hun af Cifferen examineres i Ars amandi lykkedes hende meget vel. Det er den gamle Doctor, der spilles af Hr. B. Wiehe, over hvem Grundtanke's Svagheit gaar ud. Han er altfor dum til at være saa klog og altfor klog til at være saa dum, som han befindes at være; havde den gode Mand ikke levet i Middelalderen, vilde han forresten have kunnet lære Et og Andet af Molières „Trentimmerkolon“. Og.

Musik.

— „Graafang — I Skoven — De Smukke“, tre Sange for fire Mandstemmer af P. Heise, indeholder en stærk Modsætning, fra den første Sangs dybe Alvor og inderlige Udtryk indtil de lette Slynninger, hvori den tredje Sang behandler det erotiske Element. For Sangvortetternes Repertoire er dette smukke nye Arbejde en Berigelse. (Løses Forlag.)

Konst.

— Af Boghandler Th. Lind er udgivet en „Konst-Katalog“, der røber stor Sagkundskab; herved er der, i Lighed med hvad der Tilfældet i Ublandet, skeet en Begyndelse, der fortjener Opmærksomhed. Katalogen anfører en Mængde Kobberstik, blandt hvilke de bedste Navne ere repræsenterede; de foreligge i fortrinlige Aftryk og bydes til Salg til moderate Priser. Naar man endog i elegant indrettede Huse taster et Blik paa, hvad der „pryder“ Væggene, maa man ofte uvilkaarligt gjøre den Bemærkning, at man for samme Pris med Velhed havde kunnet anskaffe noget Smukkere og i konstnerisk Henseende langt Interessantere.

En Café chantant.

Af Mnemosynes ni udødelige Døtre er Thalia sikkest den, der ligeoverfor sine Søstre kan gjøre sig til af at have været Gjenstand for den mest Tilbedelse og den almindeligste Dyrkelse. I sig selv de allerældste Tider indtil vore Dage er hun bleven hædret og æret overalt, og den dramatiske Kunst har havt sine Templer paa Landeveien, paa Theaterskarnen, saavel som i de gyldne Sale. Men om Thalia end er bleven dyrket til alle Tider og paa alle Steder, saa er dermed dog ikke sagt, at Dyrkelsen i Løbet af de rullende Aar ikke er undergaaet store Forandringer. Det ligger jo i Sagens Natur, at dette maa være Tilfældet, da hun er bleven dyrket af saa forskellige Folkelag og i saa høist forskellige Templer.

Tengang Mosecius stod paa Kothurnen som Thalias Præst og med Masket for Ansigtet prædikede til hendes Ære, da var det nærmest de udødelige Ord, der lode fra hans Læber, som det gjaldt om; det var dem, Folket lyttede til og beundrede, Skuespilleren var kun et Mellemled af underordnet Betjening; Masket for Ansigtet godtgjorde dette tilfulde. Nu derimod have Digterens Ord mindre at sige, det er Skuespilleren eller Skuespillerinden selv, der nærmest fængsler Opmærksomheden. En Skuespiller kunde nuilands tage Masket for Ansigtet — Gud maa vide, hvad Damerne vilde sige? Ja, vi vide ikke, hvad de vilde sige, men de vilde ikke sige: „Hvor han dog seer sød ud i den Rolle!“ og det vilde være et ubetaleligt Tab for al Balconversation.

Iblandt de Templer, der ere bleve helligede Thalia, have de sidste Decennier Æren af at have indvovet et nyt Slags. Det er den saakaldte „Café chantant“. Det er forbausende, saa mange af dem der ere bleve opreiste til hendes Ære, og det er særligt i dem, at der mere sees paa den Agerende end paa det Agerede, mindre paa Stoffets Svad end paa Behandlingens Svordeds.

„En ung Dame af et smukt Udvores og med nogen Sangstemme, og som har en god Garderobe, kan faae Engagement i et Sangerlokal. Billet mækt. osv.“ er en saare almindelig Beskjæftigelse i Dagbladene.

Det fremgaaer deraf med rene Ord for Pengene, at det smukke Udvores, understøttet af de gode Sangklæder, nærmest skal berettigede Vedkommende til at blive en af Thalias Præstinder. Noget Sangstemme fordres rigtignok i Regelen i Beskjæftigelsesforholdet, men deels er dette ikke engang altid Tilfældet, og deels kan „nogen“ være overmaade liden, hvilket man til Overflod kan overbevise sig om ved at vove sig ind i et af Templerne.

Vi vilde tillade os at indføre vore Læsere i et af disse Sanglocaler. For en enkelt Gangs Styld kan det vel tilgives, at man kommer der.

Stedet er, som sædvanligt, særdeles godt besøgt, og vi kunne derfor ganske fortabe os i Mængden og see uden at sees. Sangen høre vi ikke synderligt til, men det er jo egentligt heller ikke derfor, at man gaar ind i en Café chantant. Til Gjengjæld forlystes man med ekvilibristiske Dvælses af forskjellig Art. Midt i Salen optræder saaledes en Opvarter som Jongleur, idet han med kraftfuld Arm lader et Bord svæve over hovedet paa et Par Damer, der i den Anledning udstøde et nerveuist „Hh!“ Oppe paa Tribunen i den ene Ende af Salen træffe vi paa den egentlige Forestilling. Fire unge Damer, der alle gjøre Forbring paa at besidde nogen Sangstemme og et godt Udvores, hvilket Sidste kan sees af de nedringede Kjoler og den konfiste Drifsure, throne paa Forhøjningen. Den ene Dame har just sat sig ned efter et meget fatiguerende Foredrag af den store Arie af „Norma“. En Tilbeder har spurgt Frøkenen, om hun ikke ønsker at læste sig ovenpaa med en lille Forfriskning; Frøkenen, hvis Stemme under Sangen krævede adskillige Gange, taffer og modtager Tilbudet, idet hun udtaler som sin bestemte For- mening, at et Glas Arrakstoddy uden al Tvivl nok vil klare hendes Stemme. Paa givne Foranledning underretter hun dernæst Tracteuren om, at det var en Sang af Operaen „Normand“, som hun havde foredraget. Hans Forfriskninger om, at han havde fundet hendes Foredrag ganske fortræffeligt, modtager hun med den Overlegenhed, som karakteriserer de fleste af Tribunekonfirmerinderne, idet hun synes at være aldeles ligegyldig for al Hyldest.

De fleste af disse Sanggudinder besidde i Regelen ogsaa en Indifferentisme og et Laisser-aller, der stærkt minder om J. L. Heibergs vittige:

„Enhver, som finder min Stemme raa,
Kan ved min Skjønhed fornøies;
Og finder han Skjønheden ligesaa,
Vil Stemmens Værdi forhøies.“

Og forresten, Høistærende!

„finder man, at jeg hverken,
Har Skjønhed eller Talent, saa faaar
Jeg dog Noget paa min Talerken.“

Den anden Dame har faaet et Glas Toddy med, for at hun ikke skulde sidde aldeles tilovers, medens den Tredie underholder sig med tvende Herrer, af hvilke den ene søger Oplysning om, hvorvidt Frøkenen skulde være tilbøjelig til at tage med paa Casinofesterne næste Torsdag. Hun taffer

for Tilbudet, men hun har allerede faaet fem lignende i Forveien og har desaarfar lovet sig bort.

Rundt om i Salen gaar Samtalen saare lystigt. En hæderlig Borgermand drofter just den nye Hærplan med en ældre Tolddetjent, der som aflediget Commandeersergeant naturligtvis er Sagkyndig; i Betragtning af, at han faaer en „halv Bayer“ for det, seer han heller ikke nogen Grund til ikke at belære Borgermanden; dennes Hustru søger forgjæves at underrette sin Ægtehalvdeel om, at hans ældste Datter oienfynligt har tildraget sig en ung Mand's særdeles Opmærksomhed, og at hun allerede seer et Parti i Perspectiv; i den eventuelle Forlovelse vil hun tillige see et Boviis paa Nyttens og Gavnligheden af, at Manden fører sin Familie lidt mere omkring og tager den lidt med sig ud, men det lykkes hende ikke at faae ham til at høre paa hendes Udvisninger, førend den nye Hærplan er veiet og fundet for let, og saa — ja, hvor blev Syren saa af? Sønnikerne have endnu ikke Die for kvindelig Skjønhed og sove derfor de Ustyldiges Søvn.

Under alt Dette staar den ene Sangerinde oppe paa Tribunen og synger H. C. Andersens smukke Sang „Gurre“, imedens hun til et improviseret Mellemspil imellem Versene glæder Tilhørerne eller rettere Tilskuere med en Smule Cancan.

Na! hvorfor ikke? En lille Cancan er ligesaa vel motiveret til den Sang som til saa mange andre, hvortil den nu for Tiden danses.

Da Sangeren er forbi, reise de tre andre Sangerinder sig pludseligt op og begynde i Forening en stormende Cancan. Da det sidste Pas er gjort, ringe Bisaldsraab og Da Capo'er gennem Salen. Da Capo-Raabet efterkommes smilende af de tre Konfirmerinder, medens den fjerde, bevæbnet med en Talerken, dristigt styrter sig ud i den begejstrede Mængde, der aldeles har forglemte at tye til Udgangen efter Sædvane, naar Talerkenen er i Anmarche, fængslet nemlig af de tre snedige Cancandanserinder og deres bedaarende Bevægelser. Hjørillingen, der nu maa erlægges, bringer Udskillige til at ærgre sig over, at de ikke gif lidt tidligere.

Læseren skulde da vel ikke ærgre sig over, at han overhovedet kom derind? B. K.

Christianstad.

I ingen anden svensk By finde vi Danske et saa hjemligt Præg som i Christianstad; thi her møder Diet Minder om den store Konge, der reiste Byen, og hvis Bygninger usforandret have beholdt deres Værd, skøndt de nu ere henvend halvtrediehundredte Aar gamle. De fleste svenske Stæders Kroniker naae længere op i Tiden, end Christianstads, men saa have en saa interessant Historie.

At denne By anlagdes havde sin Grund i den Udslæggelse, som i 1612 ramte den en halv Mil derfra liggende Stad Wä, i hvis Sted Christian IV fra 1613 til 1641 byggede og befæstede den nye Stad, som han opkaldte efter sig og gav de Stadsfriheder og Herligheder, som Wä og Åhus tidligere havde havt. Sin største Navnkundighed vandt Christianstad under Carl XI's Krig med Danmark. Den 15de August 1676 indtog de Danske med 1500 Mand Fæstningen, af hvis Besætning 500 Mand faldt og 300 toges til Fange; næste Aar maatte den udholde en Beleiring af Svenskerne, som dog ikke udrettede Noget, men det følgende Aar (1678) dreve de det saavidt, at Fæstningens Garnison maatte capitulere den 4de August, efter et tappert Forsvar, da Hungerensnøden var bleven saa stor, at endog Kattene havde maattet ræffe Hals. I Marts 1710 kom Byen, hvis Fæstningsværker da vare i flet Stand, for en kort Tid igjen i de Danstes Vold. I 1772 var det Christianstads Fæstning forbeholdt at spille en vigtig Rolle ved Gustaf III's Regeringsforandring, thi det var Byens Commandant Hellichius, senere adlet under Navnet Gustafsfeldt, der i Samraad med Kongen og Hertug Carl først gif ind paa at opstige Stænderne Guldstab, hvorefter Hertugen, der dengang befandt sig i Staaen, tog Paaskud til under sin Befaling at sammendrage fem Regimenter, som indtog en mod Raadet truende Stilling. Herved gav Kongen ikke blot et moralsk, men ogsaa et fysisk Stød til Gunst for den Omvæltning, der som beskjænt ikke kostede en Traabe Blod.

Efterat de i 1748 udbedrede og nyopførte Fæstningsværker ere sløidede, er Christianstad, der tillige efter en større Udsvæde er stegen op af Åsten i fornyet Skikkelse, en venlig By, som hovedsagelig giver sig af med fredelige Drætter, skøndt den fremdeles har en Garnison. Den har en smuk Veligheden paa Alléen, paa tre Sider omgivet af den ved Sølaget i 1027 mellem Nordens Konger berømte Helgeaa; en muret Canal deler den i tvende Dele, af hvilke den nordlige ligger i Willands, og den sydlige i Wårds Herred. Den er Sædet for Hofretten i Staaen og Blekinge, samt anses for hovedstaden i den nordlige, mest aristokratiske Deel af Sverigs mest aristatiske Provinde.

Kirken, der er grundlagt i 1617, benyttes af Byens tre Sogne. Indtil afvigte Aar dækkede et tarveligt Tag dens Taarn, men nu er det prydet med et smukt Spir. Efter Sagnet var det Dragespir, der faaer paa vor Børs, bestemt